



ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

1.

Κιμισου γιε μου καλογιε κε γιε μου διοματαρι
για να γλιγοροκιμιθις κε για ν αργοξιπνιςις
να μεγαλινις να γενις μεγαλον παλικαρι
να χτενιστις να διαρμιστις να στολιστις ν αλαξις
ν αρματοθις με το σπαθι με τ αργιρο σκουταρι
να καλικεψις τ αλογο που περπατι κε δρεμι
με τα σελοχαλιναρα τα χρισοκεντιμενα
με τ ασιμενια πεταλα κε με τα φταρμιστιρια
που στεκι κε χιλιμιντρα στο περγερον ζεμενο
να παγις ις τον πολεμον να λιοντοπολεμισις
μ ουλους σου τους ακρανιδες μ ουλους τους στρατολατες
κι ις οπιον πολεμο βρεθις να βγις κεφαλιομενος

να παρις χαρες κε χαρες χορες χορια κε καστρα
 να παρις κοριν ομορφι του ριγα θιγατεραν
 να ν απο ακριβιν γενιαν κι απο μεγαλο σπιτι
 να χι πιργους με μαλαμα κε πιργους με λογαρι
 κε βαγιες με τα ρεπαντια να σε παρακρατουσι
 να φτεροπιδιουσι τι νιχτα σαν κιμασε.

2.

Ο ουρανος μοχθουσε και η γη μοχθουσε
 κι η πορφυρη θαλασσα μοχθουσε.
 Το κοκκινο - του - αιματος φυκι ποναγε να γεννησει.
 Το κουφιο κοτσани του φυκιου εβγαλε καπνο
 το κουφιο κοτσани του φυκιου εβγαλε φλογα
 κι απο τη φλογα πηδησε ενα παιδι
 φωτια για μαγια φωτια για γενια
 και τα ματια του ηταν ηλιος.

3.

Στην αρχη το χρυσο εμβρυο αναπτυχθηκε.
 Μολις γεννηθηκε εγινε ο μονος Κυριος του οντος.
 Τον ουρανο και τη γη συγκρατουσε.
 Ποιο θεο θα τιμησουμε στην προσφορα;
 Το δοτη της ζωης¹, το δοτη της δυναμης,
 που την εντολη του ολοι υπακουνε,
 που τις εντολες του οι θεοι υπακουνε,
 που η σκια του ειναι αθανασια,
 που η σκια του ειναι θανατος.

4α

Δικoi Σου ειναι οι ισχυροι που κανουν κυκλο γυρο στο Ρε,
 οι προγονοι του Πρωινου Αστρου. Γεννηθηκες στους μηνες σαν
 το Φεγγαρι. Ο Ρε λαμπει πανω σου απο τον οριζοντα και τα
 Αιωνια - λαμπερα Αστρα σ ακολουθουν. Αυτοι που προχωρων
 με το Ρε σε πλησιαζουν. Εισαι αγνος, πας στο Ρε, τα Ουρανια
 ποτε δε θα ερημωθουν απο σενα.

4β

Δυτος γεννηθηκε στο στερεωμα, πριν να υπαρξει ο ουρανος,
 πριν να υπαρξει η γη, πριν να υπαρξουν οι λοφοι, πριν να υπαρ-
 ξουν οι λογομαχιες, πριν να υπαρξει ο φοβος απο το ματι του Ω-
 ρου, ειναι απ τη Μεγαλη Θεϊκη Ομαδα, αυτος που γεννηθηκε
 μπροστα στη Ηλιουπολη.

5.

Όταν μπαινει στην οδο του αιθερα, ακριβως τη στιγμή που το σπερμα και το ωαριο πανε να ενωθουν, ο Γνωστης δοκιμαζει την ευδαιμονια της συγχρονα γεννημενης καταστασης, και οντας σ αυτη την κατασταση λιποθυμαει σε ασυνειδητοτητα.

6.

Μια φορα κι εναν καιρο, πολυ παλια,
ζουσε ενα ορφανο παιδι
πλασμενο απο το Θεο,
πλασμενο απο τον Πατζανα,
χωρις τροφη να φαει,
χωρις ρουχα να φοραει,
ετσι ζουσε.

Δεν ηταν γυναικα να τον παντρευτει.

Ηρθε ενας αλεπους,

ο αλεπους ειπε στο παλληκαρι:

«Πως θα τα καταφερεις να γινεις αντρας;», ειπε.

Και το αγορι ειπε:

Δεν ξερω τον εαυτο μου,

πως θα το καταφερω να γινω αντρας.

7.

Ηφος γεγονως μεσω ηματι εγκιθαριζεν,
εσπεριος βους κλεψεν εκηβολου Απολλωνος,
τετραδι τη προτερη τη μιν τεκε ποτνια Μαια.

8α.

Την Παρασκη γεννηθηκε, Σαββατον εβαφτιστη,
την Κυριακη την ταχινη ζητα ψωμι να φαει.
Σακκι κουκια κοκκαλισε ωστε να ξημερωσει
κι ωστε να κραξ ο πετεινος και να ξεφεγγαρωσει
κι απητις εξημερωσεν εβαλαν και ζυμωναν.
Σφαζουν το βου το βουβαλο, τση βουβαλιας τη μανα
και δεκαοχτω φουρνιες ψωμια και παλι δεν το φτανει.

8β

Χρονιος επιασε το σπαθι και διετης το κονταρι
κι οταν επατησε τους τρεις, κρατιεται παλληκαρι.

8γ

Παρτε το, κρατειτε το
 κι ολο τραγουδεις το,
 να πεταει σαν πουλι
 να πηδαει σαν τ αρνι
 να κοιταει σαν παγωνουδι,
 να γελαει σαν αγγελουδι.

9.

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΤΗΣ ΑΡΚΟΥΔΑΣ

Ηταν ένας παπας και μια παπαδια και πηγαν να κοψουν ξυλα. Πηγαινωντας ηυραν εναν αργατη, και με τον αργατη επηγε η παπαδια· κι ο παπας καθισε κ εκοφτε μια γχορτσια με το σκεπαρι του. Αφου εκοψε πολυ μερος, κ εμεινε μια πιθαμη να ερθ η παπαδια να την κοψη, η γχορτσια ηταν χονδρη και δεν ημπορεσε να βασταχτη κ επεσε. Απο μεσα βγηκε μια αρκουδα και λεει του παπα· θελω, να μ αγγαστρωσης. Τσωπα, της λεει ο παπας, εγω ειμ αγιος αθρωπος, και δεν μπορω να κανω ενα τετοιο πραμμα! Τουτο που σου λεγω γω, καμε! του λεει η αρκουδα, και δε με μελει εμενα. Χωρις να θελη ο παπας την αγγαστρωσε, και φευγοντας αλησμονησε το σκεπαρι του εκει. Αφου γεννηθηκε το παιδι κ εγεινε σε καλην ηλικια, τον ελεγαν ταλλα παιδια μπαστο. Αυτο ερωτησε τη μανα, αν εινε ετσι, καθως τον λεγουν ταδερφια του. Κι αυτη του ειπε· εχεις το σκεπαρι πατερα. Και πως ημπορει να καμη παιδια το σκεπαρι; Παρε το του λεει, και συρε στην εκκλησια και βαρα οξω στο σφα και να λεγης· τινος εινε το σκεπαρι; κι οποιος το γνωριση, εκεινος ειν ο πατερας σου. Αφου εβηκαν ολοι οι αθρωποι, εβηκε κι ο παπας και λεει του παιδιου· που το ηυρες το σκεπαρι; εινε δικο μου. Δικο σου εινε κι αυτο, δικος σου ειμαι κ εγω, του λεει. Τσωπα, καταραμενε! Γιατι; του ειπε, σ εχω πατερα. Πηγε λοιπον κοντα του το παιδι. Πηγαινωντας ο παπας στο σπιτι ειπε της παπαδιας· να, εφερα αθρωπο να σε δουλευη. Καλα εκανες, να ζησης! του ειπ η παπαδια. Την πρωτη μερα το παιδι τρωγει ενα καρβελι ψωμι. Τη δευτερη τρωγει οσα θα ετρωγε κι ο παπας σ ενα μηνι. Α, δε μας κανει, ειπ ο παπας, κ ετσι τον εβαλαν σ ενα ψωμα κ εκει ετρωγε μονος του το ψωμι, οσο ζυμωνε. Πηγ ο μαγειρας του βασιλεια και του λεει, πως εινε ενας τετοιος αθρωπος. Εθαμ-μασ ο βασιλεια, και λεει του παιδιου· εισαι αξιο να φορτονης εξηνητα μουλαρια ξυλα; Ειμ αξιος εκατο, του ειπε· φκειασε μου ενα τσεκουρι! Και του εφκειισα ενα εκατο οκταδες. Το παιρνει

με τα χερια του και το τσακιζει. Θελω μεγαλο! του λεει. Του φκειανει ενα πεντακοσιεσαι οκταδες. Το παιρνει στα χερια του· τουτο εινε για τ εμενα, ειπε. Κ ετσι παιρνει τα μουλαρια και πηγαινει σ ενα λογγο, κ εκει ριχνει το τσεκουρι του, κι ευτους φορτωθηκαν τα μουλαρια. Στο δρομο, που ερχοταν, ηταν ενας πλατανος· τον παιρνει με τα χερια του, τον ξεριζονει και πηγαινοντας στο δρομο εκρεμνιζε της σκεπαις απ ταργαστηρια. Τοτες τον ειδ ο βασιλειας και θαμμασε, κ ειπε στο ψωμα· τρωει πολυ, αληθεια, μα δουλευει και πολυ! Και φοβουμενος ο βασιλειας, μην τον σκοτωση αυτος ο αθρωπος, τον εστειλε να παρη γροσια απ τους Σκυλοκεφαλους, κ ισως εκεινοι τον φαγουν. Κ εκαμε συμφωνια με το βασιλεα, οτι μον παρη τα γροσια απ τους Σκυλοκεφαλους, να του δωση το μισο του το βασιλειο. Πηγε τους ενικησε κ ετσι πηρε το μισο το βασιλειο· κι αυτος απερασε καλα, κ εμεις ακομα καλλιτερα.

10.

Το Ζευγαρι των Αντιθετων, απο μονα τους, δεν ειναι λειτουργια, γιατι ειναι αμοιβαια εξουδετερωτικα· μονο οταν ενωνονται σε ζυγιασμενη δυναμη για να εκχυθουν σαν ενα Τριτο, συμφωνα με το συμβολισμο του Πατερα, μητερας και Παιδιου, πετυχαινουν δυναμικη ενεργητικοτητα, σα διαχωρισμενη απο την κρυφη δυναμη που ειναι για παντα κλειδωμενη μεσα τους, περιμενοντας να προσκληθει.

11.

Ο Λαο - Τζου ειπε:

— Α, ο βασικος νομος της εξασφαλισης της ζωης! Μπορεις ν αγκαλιασεις το Ενα; Μπορεις να συγκρατηθεις να μην το χασεις; Μπορεις, χωρις καυκαλα απο χελωνες και μαντευτικα ραβδια², να προφητεψεις την ευτυχια και τη δυστυχια; Ξερεις που να σταματησεις, ξερεις που να φυγεις; Ξερεις να το παραβλεπεις αυτο στους αλλους κι αντι γι αυτο να το γυρεψεις μεσα σου; Μπορεις να εισαι ζωντανος και να μην αποχαυνωνεσαι; Μπορεις να εισαι τραχυς και απνευματιστος; Μπορεις να εισαι μωρο; Το μωρο φωναζει ολη μερα, ομως ο λαιμος του ποτε δεν βραχνιαζει: η τελεια αρμονια. Το μωρο σφιγγει τις γροθιες του ολη μερα, ομως τα δαχτυλα του ποτε δε γινονται δυσκαμπτα: μονο στην ιδιοτητα τους πιανεται. Το μωρο κοιταζει ολη μερα χωρις ν ανοιγοκλεινει τα ματια του: δεν εχει προτιμησεις στον κοσμο των εξωτερικων. Να κινεισαι χωρις να ξερεις που πας,

να καθεσαι στο σπιτι σου χωρις να ξερεις τι κανεις, πλανομενος και γυρνωτας εδω κι εκει με τ αλλα πραγματα, καβαλα μαζι τους στο ιδιο κυμα: αυτος ειναι ο βασικος νομος της εξασφαλισης της ζωης, αυτος και τιποτα πιο πολυ.

— Ο Ναν - τζουνγκ Τσου ειπε: Αυτο λοιπον ειναι ολο κι ολο που υπαρχει στην ιδιοτητα του Τελειου;

— Ω οχι! Αυτο ειναι εκεινο που λεγεται απελευθερωση απ τον παγο, το λειωσιμο του παγωμενου. Μπορεις να το κανεις αυτο; Ο Τελειος ενωνεται με τους αλλους στην αναζητηση της τροφης του απο τη γη, των τερψεων του στον Ουρανο. Ομως δεν καβγαδιζει μαζι τους για ζητηματα ανθρωπων και πραγματα, κερδους η ζημιας. Δεν τους ακολουθει στα σκιαδη εργα τους, δεν τους ακολουθει στα σχεδια τους, δεν τους ακολουθει στους σκοπους τους. Ζωντανος κι οχι αποχαυνωμενος, παει τραχυς κι απνευματιστος, ερχεται. Αυτο ειναι που ονομαζεται βασικος νομος της εξασφαλισης της ζωης.

— Λοιπον, αυτο ειναι το πιο ψηλο επιπεδο;

— Οχι ακομη! Μια στιγμη πριν σου ειπα: «Μπορεις να εισαι μωρο;» Το μωρο δρα χωρις να ξερει τι κανει, κινειται χωρις να ξερει που παει. Το σωμα του ειναι σαν το τελος ενος μαραμενου δεντρου, το πνευμα του ειναι σα νεκρες σταχτες. Αφου ειναι ετσι, ποτε δε θα το αγγιξει κακη τυχη, ουτε και καλη τυχη θα του ερθει. Και αν ειναι ελευθερο απο καλη και κακη τυχη, τοτε ποιο ανθρωπινο βασανο μπορει να ζησει;

12.

Αυτος που κατεχει αφθονη την ιδιοτητα του ειναι σαν το νεογεννητο παιδι:

Δηλητηριωδη εντομα δεν τοτσιμπανε·

αγρια ζωα δεν του επιτιθενται.

Αρπαχτικα πουλια δεν του ορμανε.

Τα κοκκαλα του ειναι αδυναμα και τα νευρα του μαλακα, κι ομως το σφιξιμο του ειναι γερο.

Δεν ξερει για το ενωμα αρσενικου και θηλυκου, κι ομως το σερνικο του μελος ταραζεται:

αυτο γινεται γιατι ο αντρισμος του ειναι στον πιο ψηλο βαθμο.

Φωναζει ολη μερα, κι ομως δε βραχνιαζει: αυτο γινεται γιατι η αρμονια του ειναι στον πιο ψηλο βαθμο.

Το να ξερεις την αρμονια ονομαζεται σταθερο·

το να ξερεις το σταθερο ονομαζεται οξυδερκεια.

Το να προσπαθεις να προσθεσεις στην ζωτικότητα σου ονομαζεται κακοσημαδο.

Το να κινάει το πνεύμα την ανάσα ονομάζεται βίαιο.
 Το τελείο πλάσμα που κάνει κακό στους γεροντές
 είναι γνωστό σαν αυτό παει εναντία στον Τρόπο.
 Αυτό που παει εναντία στον Τρόπο θα φτάσει σ' ένα προώρο τέλος.

13.

Η φαλαινα είχε εγκαταλειφθεί πάλι από την παλιρροία κι απ' όλους εκτός από την Τία, που ήταν γονατισμένη πάνω στην αιμώδη δίπλα στο ογκώδες κεφάλι και χαϊδεύε τρυφερά το δέρμα της. Του τραγουδούσε. Τραγουδούσε ένα σιγανό, θλιμμένο τραγουδί της παλιάς γλωσσάς. Ένα τραγουδί φίλων από καιρό πεθαμένων και χρόνων πια περασμένων, παιδιών που μεγάλωσαν και φύγανε. Ένα ήχο σαν το στεναγμό της μάνας. Δε μπορούσα να καταλάβω τα λόγια πιο πολύ από τη φαλαινα, αλλά δε μπορούσε να λαθεύσει στη σημασία τους.

Της κρατούσε συντροφιά στις σκοτεινές ώρες του μακριού και μοναχικού θανάτου της. Καθόταν στη θέση των άλλων φαλαίων που, αν πεθάνει μες στα βαθιά, θα την εφέρνην στην επιφάνεια πάνω στα πτερυγία τους, βοηθώντας την ν' ανασάνει και ν' αδει, ευκολύνοντας το περασμά της με την προσπάθεια και το τραγουδί τους. Αυτό το παιδί, στην αθωότητά του έκανε αυτό που έπρεπε.

14.

(Ο δον Χουαν) είπε πως όταν κάνουμε παιδί, αυτό το παιδί παίρνει την αιχμή του πνεύματος μας. Το να κάνει μια γυναίκα παιδί, σημαίνει το τέλος αυτής της αιχμής. Το να έχει κάνει δυο, όπως εγώ, ήταν το τέλος μου. Το μεγαλύτερο μέρος της δύναμής μου και των διαισθήσεών μου πήγε σ' αυτά κοριτσάκια. Μου έκλεψαν την αιχμή μου, είπε ο Ναγουάλ³, με τον ίδιο τρόπο που την είχα κλέψει εγώ απ' τους γονιούς μου. Αυτή είναι η μοίρα μας. Το αγόρι κλέβει το μεγαλύτερο μέρος της αιχμής του απ' τον πατέρα του, το κοριτσάκι απ' τη μητέρα του. Ο Ναγουάλ είπε πως οι άνθρωποι που έχουν κάνει παιδιά μπορούν να καταλάβουν, αν δεν είναι ξεροκεφάλι σαν εμένα, πως κατι τους λείπει από μέσα τους. Καποια τρέλα, καποια νευρικότητα, καποια δύναμη που είχαν προτού να τους φύγει. Την είχαν, αλλά τώρα που είναι; Ο Ναγουάλ είπε πως βρίσκεται μέσα στο μικρό παιδί που τρέχει γύρω απ' το σπίτι, γεμάτο ενέργεια, γεμάτο διαισθήσεις. Μ' άλλα λόγια, γεμάτο. Είπε πως αν κοιτάξουμε τα παιδιά, μπορούμε να καταλάβουμε πως είναι τολμηρά, κινούνται με πηδύματα. Αν κοιτάξουμε τους γονείς τους μπορούμε να δούμε πως

ειναι δισταχτικοι και δειλοι. Δεν πηδανε πια. Ο Ναγουαλ μου ειπε πως το εξηγουμε αυτο λεγοντας πως οι γονεις ειναι ωριμοι να εχουν ευθυνες. Αλλ αυτο δεν ειναι αληθεια. Η αληθεια πανω σ αυτο ειναι πως εχουν χασει την αιχμη τους.

15.

Ο ανθρωπος δεν παρατηρει πως ειναι σαν ενα νηπιο στα χερια της τροφου του. Αλλοτε ειναι ευτυχισμενος, αλλοτε θλιμμενος, μ αυτα που του συμβαινουν. Η τροφος αλλοτε μαλωνει το παιδι, αλλοτε το ηρεμει. Αλλοτε το δερνει, αλλοτε μοιραζεται τη θλιψη του. Το επιπολαιο προσωπο, ο ξενος περαστικος μπορει να σκεφτει πως η τροφος δε νοιαζεται για το παιδι. Πως μπορει να καταλαβει οτι αυτος ειναι ο τροπος που αυτη πρεπει να φερνεται;

16α.

Η παιδικη κι η ορφανικη μοιρα των παιδικων θεων δεν προηλθαν απο το υλικο της ανθρωπινης ζωης αλλ απο το υλικο της κοσμικης ζωης. Αυτο που φαίνεται βιογραφικο στη μυθολογια ειναι, ας πουμε, ενα ανεκδοτο που ο κοσμος διηγεται απο την ιδια του τη βιογραφια, στα ονειρα, στα οραματα και πολυ πιο ζωντανα και γραφικα απ ο,τι σ αυτα, πιο ζωντανα και γραφικα απ όσο μπορει ποτε να γινει σ αυτες τις «οχι-ιερες» Τεχνες -στη μυθολογια (...). Ενα μυθολογημα μιλαει για τον εαυτο του, ενεργει για τον εαυτο του και ειναι αληθινο απο τον εαυτο του ακριβως οπως οποιαδηποτε αλλη υψηλη επιστημονικη θεωρια η μουσικη δημιουργια η, πραγματικα, καθε αληθινο εργο τεχνης.

β.

Α π α υ τ ο (:απ το αρσενικο μελος του Ουρανου που εκοψε ο μικρος του γιος Κρονος) βγηκε η Αφροδιτη μεσα απ τ αφρισμενα κυματα. Σ αυτη την παραλλαγη, σα σε μελωδια που λει τα αρρητα, η αρχη και το τελος μιας οντογενεσης συμπιπτουν: αρχη και γεννηση ειναι το ιδιο, οπως επισης ο γεννητορας και το γεννημενο. Ο φαλλος ειναι το παιδι και το παιδι -η Αφροδιτη- μια αφορμη για συνεχιση της δημιουργιας. Η εικονα της αφρογεννητης θεας δινει τις ιδεες της γενεσης και της συγχρονης αρχης τοσο περιεκτικα, τοσο τελεια, όσο το μπορει μονο η γλωσσα της μυθολογιας. Η γεννηση της Αφροδιτης ειναι μια παραλλαγη του μυθολογηματος του Αρχεγονου Παιδιου, που μας

κάνει κατανοητό –κατανοητό με το μόνο δυνατό στην Ελληνική θρησκεία τρόπο, το μυθολογικό τρόπο–, πώς συμβαίνει, μια πέτρα στις Θεσπίες να ταυτίζεται με τον Ερωτα και το Κυλληνικό εμβλημα με το Ερμητικό Παιδί. Καταλαβαίνουμε ακομή γιατί η δημιουργία και η γέννηση, (Εικόνες) και μυθολογικές εικόνες –όλα παραλλαγές για το Αρχεγονο Παιδί– είναι ισοδύναμα συμβόλα που εκφραζουν την ίδια αρρητή σκέψη.

γ.

Στη μυθολογία ο παιδικός θεός υπάρχει διπλά–διπλά με το «χωρίς–ηλικία» θεό και ανεξάρτητος απ αυτόν.

δ.

Σ ένα ιερό υμνο, συνθεμένο ίσως γύρω στον 3ο π.Χ. αι. και σκαλισμένο σε πέτρα πολύ αργότερα στην Κρήτη, ο Ζεύς αποκαλείται «το πιο μεγάλο αγόρι» – μέγιστος κύριος.

ε.

Μίλαμε για το ορφανο παιδί της λαϊκής παραδόσης η μιλούσαμε για το ξεκίνημα του διαμελισμένου Διονυσιακού παιδιού; Έχουμε να κάνουμε μ ένα πρωτογεννήτο ονειρο, μ ένα οραμα, με κάτι που υπάρχει σε μια χαμένη θρησκεία η μ ένα αρχαιο φιλοσοφημα; Ανακαλούμε μια προαιωνία μελωδία, μια προαιωνία εικόνα; Θ αφήσουμε το ζήτημα αοριστο, το απροσδιοριστο, το αδιαφοροποιητο των παλιών, το Αρχεγονο Παιδί.

17α.

Το «παιδί» γεννιεται απο τη μητρα του ασυνειδητου, βγαλμένο απο τα βαθη της ανθρωπινης φυσης η μαλλον απο την ιδια τη ζωντανη φυση. Είναι μια προσωποποιηση των ζωτικων δυναμεων ολοτελα εξω απο τα περιορισμενα ορια του συνειδητου πνευματος: τροπων των δυνατοτητων, απ τις οποιες το μονοπλευρο συνειτο μας πνευμα δεν ξερει τιποτα· μια ολοτητα που περιλαμβανει τα πιο μεγαλα βαθη της φυσης. Αντιπροσωπευει την ταση ν ισχυρη, την πιο ακαταμαχητη ταση καθε οντος, δηλαδη την ταση ν αντιληφθει τον εαυτο του. Είναι, ας πουμε, μια ενσαρκωση της ανικανοτητας να κανει αλλιως, εφοδιασμενη μ ολες τις δυναμεις της φυσης και του ενστικτου, ενω το συνειδητο πνευμα παγιδευεται παντα στην αναμενομενη ικανοτητα του να κανει αλλιως. Η ταση και η πιεση της αυτοαντιληψης είναι ένας νομος της φυσης κι ετσι εχει ακατανικητη

δυναμη, μ ολο που η συνεπεια του, στην αρχη, ειναι ασημαντη και απιθανη. Η δυναμη του αποκαλυπτεται στα θαυμασια εργα του παιδικου ηρωα και αργοτερα στα αθλα («εργα») του δεσμευμενου η του δουλου (του τυπου του Ηρακλη).

β.

Ειναι ενα αξιωσημειωτο γεγονος πως ισως η πλειονοτητα των κοσμογονικων θεων εχουν διγενη φυση. Το ερμαφροδιτο δε σημαινει τιποτα λιγοτερο απο την ενωση των πιο δυνατων και εντονων αντιθετων. Πρωτα - πρωτα αυτη η ενωση αναφερεται σε μια πρωτογονικη πνευματικη κατασταση, ενα μισοφωτο, οπου διαφορες και αντιθεσεις μολις διακρινονται η ανακατευονται ολοτελα. Οσο ομως αυξανει η καθαροτητα της συνειδησης, τα αντιθετα χωριζουν ολο και πιο καθαρα και ασυνταριαστα.

γ.

Μ ολη την τερατικοτητα του, το ερμαφροδιτο μεταβληθηκε βαθμιαια σε υποταχτη των συγκρουσεων και φορεα θεραπειας και αποκτησε αυτη τη σημασια σε σχετικα πρωιμες φασεις του πολιτισμου. Αυτη η ζωτικη σημασια εξηγει γιατι η εικονα του ερμαφροδιτου δεν ξεθωριασε στους αρχεγονους χρονους αλλα, αντιθετα, εγινε ικανη να ενισχυθει με αυξανομενο βαθος συμβολικου περιεχομενου στη διαρκεια χιλιαδων χρονων. Το γεγονος πως μια ιδεα τοσο αρχαικη μπορεσε να φτασει σε τοσο σπουδαια υψη σημασιας δε δειχνει μονο τη ζωτικοτητα των αρχετυπικων «ιδεων», αλλα και αποδειχνει την ορθοτητα της αρχης οτι το αρχετυπο, εξαιτιας της δυναμης του να ενωνει τα αντιθετα, μεσολαβει αναμεσα στο ασυνειδητο υποστρωμα και στο συνειδητο πνευμα. Ριχνει γεφυρα αναμεσα στη συγχρονη συνειδηση, που παντα κινδυνευει να χασει τις ριζες της, και τη φυσικη, ασυνειδητη, ενστικτωδη ολοτητα των αρχεγονων χρονων. Με αυτη τη μεσολαβηση η μοναδικοτητα, ιδιαιτεροτητα και μονοπλευρικοτητα της συγχρονης συνειδησης δενονται παλι με τις φυσικες, κοινωνικες μας ριζες.

18.

Με συγχρονους ορους θα μπορούσαμε να πουμε πως η μυση βαζει τερμα στο «φυσικο ανθρωπο» και εισαγει το μουσικο στον πολιτισμο. Αλλα, για τις αρχαικες κοινωνιες ο «πολιτισμος» δεν ειναι ανθρωπινο εργο, εχει υπερφυσικη προελευση. Κατι ακομη πιο πολυ: ο ανθρωπος αποκαταστησε την επαφα

με τον κοσμο των θεων και των αλλων Υπερφυσικων Οντων και μετεχει στη δημιουργικη τους ενεργεια με το ενδιαμεσο του ερμηνευτη του «πολιτισμου». Ο κοσμος των υπερφυσικων Οντων ειναι ο κοσμος, οπου τα πραγματα συμβηκανε για πρωτη φορα. Ο κοσμος οπου ηρθαν σε υπαρξη για πρωτη φορα το πρωτο δεντρο και το πρωτο ζωο, οπου ενα κινημα —που απο τοτε επαναλαμβανεται θρησκευτικα— επιτελεσθηκε για πρωτη φορα (το να περπατας σε μια ορισμενη θεση, να ξεριζωνεις μια ορισμενη θρεπτικη ριζα, να πηγαινεις για κυνηγι μια ορισμενη περιοδο της χρονιας κ.λ.π.)· οπου οι Θεοι και οι Ηρωες ειχαν αυτη η εκεινη τη συναντηση, υποστηκανε αυτη η εκεινη την κατοχυγια, προφερανε καποια λογια, ορισανε καποιες αρχες κ.λ.π. Οι μυθοι μας μπαζουν σ ενα κοσμο που δεν επιδεχεται «περιγραφη» αλλα μονο «αφηγηση», αφου συνισταται απο την ιστορια των πραξεων που αναληφθηκαν ελευθερα, απο αποφασεις απροβλεπτες, απο μεταμορφωσεις μυθικες κ.λ.π. Μ ενα λογο, η ιστορια ολων οσα σημαντικα συμβηκανε απο τον καιρο της Δημιουργιας του κοσμου, ολων των συμβαντων που συντελεσανε να γινει ο ανθρωπος αυτος που ειναι σημερα. Ο μυοουμενος, που με τη μυηση εισαγεται στις μυθολογικες παραδοσεις της φυλης, εισαγεται στην ιερη ιστορια του Κοσμου και της ανθρωποτητας.

19α.

Αυτο που εντυπωσιαζει στο μεγαλοφυη ανθρωπο δεν ειναι η συντριπτικη πνευματικη του ανωτεροτητα, ειναι η παιδικη του απλοτητα. Σ ενα ξενο που θα μας ρωτουσε ποιος ειναι ο πιο μεγαλος απο τους λογιους γαλλους συγγραφεις θα μπορούσαμε ν απαντησουμε απλα πως ειναι ο Λαφοντεν, γιατι τον μαθαινουν στα παιδια.

Η δυναμη της μεγαλοφουιας ειναι τοσο πιο επιβλητικη οσο η παιδικη του απλοτητα τον κανει πιο ευκολο για ολους τους ανθρωπους, μεγαλους και μικρους.

Οταν το παιδι παρουσιάζεται, ο κυκλος της οικογενειας πλαταινει με δυνατες φωνες...

Αυτο συμβαινει και με την αληθινη μεγαλοφουια· η παγκοσμιοτητα των ανθρωπων κανει κυκλο γυρω του για να τερπεται στην καθαροτητα του.

β.

Βγαινοντας απ τα Μιμηματα ο μικρος Ανθρωπος γινεται,

με καποιο τροπο, ολα ταπραγματα κι αυτο εξω απο καθε κοι-
νωνικη γλωσσα. Ειναι η γατα που αρπαζει το ποντικι. Ειναι ο
ιπποτης που μαστιγωνει το αλογο του. Ειναι η αυτοκινηταμαξα
που σερνει τα βαγονια της. Ειναι το αεροπλανο που διασχίζει
τον ουρανο. Ειναι παντα: ενα Κινουν - που κινει - ενα - Κινου-
μενο. Τα παιζει ολα με ολα. Τα παιζει ολα με κατι αλλο. Πιο
καλα ακομη, τα παιζει ολα με τιποτα. Τι τον νοιαζει! Τα εχει
ολα μεσα του, αφου εχει τα μιμηματα ολων.

20.

ΕΝΑΣ ΜΥΘΟΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

Ο μυθος ειναι η μορφη με την οποια προσπαθω ν απαντησω
οταν τα παιδια με ρωτανε αυτες τις βασικες μεταφυσικες ερωτησεις
που ερχονται τοσο ευκολα στη σκεψη τους: «Απο που ηρθε ο
κοσμος;» «Γιατι ο Θεος εκανε τον κοσμο;», «Που βρισκομουν
πριν γεννηθω;», «Που πανε οι ανθρωποι οταν πεθανουν;» Ξανα
και ξανα εχω βρει οτι φαινονται να ειναι ικανοποιημενα με μια
απλη και πολυ αρχαια ιστορια, που ειναι κατι σαν αυτο:

«Δεν υπηρξε ποτε καποια στιγμη που αρχισε ο κοσμος,
γιατι παιει γυρω - γυρω σαν κυκλος και δεν υπαρχει στον κυκλο
μερος απ το οποιο αρχιζει. Κοιτα το ρολοι μου που λειει την ω-
ρα· παιει γυρω και ετσι ο κοσμος επαναλαμβανεται ξανα και ξανα.
Αλλα, οπως ακριβως ο δεικτης του ρολογιου παιει απανω στο
δωδεκα και κατω στο εξι, ετσι επισης υπαρχει μερα και νυχτα,
ξυπνημα και υπνος, ζωη και θανατος, καλοκαιρι και χειμωνας.
Δεν μπορεις να χεις καποιο απ αυτα χωρις να χεις και το αλλο,
γιατι δε θα μπορουσες να ξερεις τι ειναι το μαυρο παρα μονο
αν το δεις διπλα - διπλα με το ασπρο, η δεν θα μπορουσες να
ξερεις τι ειναι το ασπρο παρα μονο αν το δεις διπλα - διπλα με
το μαυρο.

Με τον ιδιο τροπο, ειναι φορες που ο κοσμος υπαρχει και
φορες που δεν υπαρχει, γιατι αν ο κοσμος συνεχιζοταν χωρις
αναπαυση παντοτινα, θα κουραζοταν φοβερα απ τον ιδιο του τον
εαυτο. Ερχεται και φευγει. Τωρα τον βλεπεις· τωρα οχι. Ετσι,
επειδη δεν κουραζεται απ τον εαυτο του, παντα γυρναιεπισω
ξανα, αφου εξαφανιστει. Ειναι σαν την αναπνοη σου. Παιει μεσα
κι εξω, μεσα κι εξω, κι αν προσπαθησεις να την κρατησεις συνε-
χεια, νιωθεις φοβερα. Ειναι επισης σαν το κρυφτο, γιατι ειναι
παντα διασκεδαστικο να βρισκεις νεους τροπους να κρυβεσαι
και να ψαχνεις καποιον που δεν κρυβεται παντα στο ιδιο μερος.

Και στο Θεο αρεσει επισης να παιζει κρυφτο, αλλα επειδη

δεν υπάρχει τίποτα έξω απ το Θεο, δεν έχει κανένα παρα μονο τον εαυτο του για να παιζει. Αλλα ξεπερνα αυτη τη δυσκολια με το να υποκρινεται οτι δεν ειναι ο εαυτος του. Αυτος ειναι ο τροπος του να κρυβεται απ τον εαυτο του. Υποκρινεται οτι ειναι εσυ και εγω και ολοι οι ανθρωποι στον κοσμο, ολα τα ζωα, ολα τα φυτα, ολοι οι βραχοι και ολα τ αστερια. Μ αυτο τον τροπο εχει περιεργες και θαυμασιες περιπετειες, μερικες απ τις οποιες ειναι φοβερες και τρομακτικες. Αλλα ειναι ακριβως σαν τα ασχημα ονειρα, γιατι μολις ξυπνησει, θα εξαφανιστουν.

Τωρα, οταν ο Θεος παιζει κρυφτο και υποκρινεται οτι ειναι εσυ και εγω, το κανει τοσο καλα, που του παιρνει πολυ χρονο να θυμηθει που και πως εκρυψε τον εαυτο του. Μα αυτο ειναι το αστειο της υποθεσης -ακριβως αυτο που ηθελε να κανει. Δε θελει να βρει τον εαυτο του πολυ γρηγορα, γιατι αυτο θα χαλαγε το παιχνιδι. Γι αυτο ειναι τοσο δυσκολο για σενα και για μενα να ανακαλυψουμε οτι ειμαστε ο Θεος μεταμφιεσμενος, που υποκρινεται οτι δεν ειναι ο εαυτος του. Μα οταν το παιχνιδι συνεχιστει για πολυ, ολοι μας θα ξυπνησουμε, θα σταματησουμε να υποκρινομαστε και θα θυμηθουμε οτι ειμαστε ολοι ενας απλος εαυτος -ο Θεος που ειναι ο,τι υπαρχει και που ζει για παντα.

Φυσικα πρεπει να θυμηθεις οτι ο Θεος δεν εχει τη μορφη ενος ανθρωπου. Οι ανθρωποι εχουν δερμα και υπαρχει παντα κατι εξω απ το δερμα μας. Αν δεν υπηρχε δεν θα ξεραμε τη διαφορα μεταξυ του τι ειναι μεσα και τι εξω απ τα σωματα μας. Αλλα ο Θεος δεν εχει δερμα ουτε μορφη, γιατι δεν υπαρχει τίποτα εξω και γυρω απ αυτον⁴. Το μεσα και το εξω του Θεου ειναι το ιδιο. Και μολο που μιλησα για το Θεο σαν «αυτος» και οχι «αυτη», ο Θεος δεν ειναι αντρας ουτε γυναικα. Δεν ειπα «αυτο», γιατι συνθηως λεμε «αυτο» γιαπραγματα που δεν ειναι ζωντανα.

Ο Θεος ειναι ο εαυτος του κοσμου, μα δε μπορουμε να δουμε το Θεο, για τον ιδιο λογο που χωρις εναν καθρεφτη δε μπορεις να δεις τα ματια σου και φυσικα δε μπορεις να δαγκωσεις τα δοντια σου η να δεις μεσα στο κεφαλι σου. Ο εαυτος σου ειναι τοσο εξυπνα κρυμμενος, γιατι ειναι ο Θεος που κρυβεται.

Ισως ρωτησεις γιατι ο Θεος μερικες φορες κρυβεται στη μορφη τρομερων ανθρωπων η υποκρινεται οτι ειναι ανθρωποι που υποφερουν απο σπουδαιες αρρωστιες και πονο. Θυμησου, πρωτα, οτι δεν το κανει αυτο σε κανεναν αλλο παρα μονο στον εαυτο του. Θυμησου, επισης, οτι σχεδον σ ολες τις ιστοριες που σε διασχεδαζουν πρεπει να υπαρχουν κακοι ανθρωποι καθως

και καλοι, γιατι η συγκινηση στο παραμυθι ειναι ν ανακαλυψεις πως οι καλοι ανθρωποι θα νικησουν τους κακους. Ειναι το ιδιο οπως οταν παιζουμε χαρτια. Στην αρχη του παιχνιδιου τ ανακατευουμε ολα αταχτα, κι αυτο μοιαζει με τα ασχημα πραγματα του κοσμου, αλλα ο στοχος του παιχνιδιου ειναι να βαλεις την αταξια σε καλη ταξη και αυτος που το κανει καλυτερα ειναι ο νικητης⁵.

21.

Οταν λεμε αντρας και γυναικα, μπορει να το θεωρουμε απο πολλες αποψεις. Οι βασικες ειναι η σκοπια του αντρα κι η σκοπια της γυναικας. Απο καθε μια ομως απ αυτες εχουμε αποψεις αμετρητες σε μια ανεξαντλητη ποικιλια. Μπορουμε ακομη να εχουμε πολλες αποψεις απο διαφορες κοινες θεσεις αντρα και γυναικας. Μ ολες αυτες τις αποψεις συνιστουμε ο,τι λεμε κοσμο, σε μια βασικη και κοινή αποψη εμμεσοτητας. Τετια κοινή θεση εχουμε στην κοινωνια και μας οδηγει σ αυτην η κοινωνικοτητα, που ειναι ακριβως ο συγκερασμος αποψεων σε μια συγχρονη μορφη. Απ τη σκοπια της κοινωνικοτητας εχουμε μια τελικη αποψη του κοσμου, υποχρεωτικα εμμεσου και κοινου. Για τον συγκεκριμενο ανθρωπο αυτη η αποψη ειναι υποχρεωτικη και λυτρωτικη, γιατι ενοποιει κι ειναι απαραιτητο σταδιο προς την αυτοσυνειδηση του. Ετσι, αυτη η κοινωνικη θεση καταληγει να γινεται η τελικη θεση θεας των ολων και σ αυτην αναγονται κι υπαγονται ολα. Αυτη η θεση γινεται η δημιουργικη αποψη των ολων που το ανθρωπινο ατομο υποχρεωτικα σεβεται, γιατι δεν μπορει να την ξεπερασει. Απ αυτην αρχιζει η γλωσσα που διαπιστωνει εμμεσα το τιποτα, γιατι ο μυθος ειναι δικο της εργο. Χωρις μυθο δεν υπαρχει ανθρωπινο ατομο — χωρις κοινωνια δηλαδη δεν υπαρχει ανθρωπος και γλωσσα.

Υπαρχει ομως μια στενη σχεση αναμεσα στη γυναικεια κοινωνια και στην αντρικη. Αυτο ο μυθος το δειχνει δημιουργωτας ενα αιωνιο κι αιωνια παρον ζευγαρι αντρα και γυναικας, που ειναι μαζι ανθρωπινα ατομα και αντρας και γυναικα. Σ αυτο το ζευγαρι εχουμε την τελικη κοινή θεση αντρα — γυναικας κι απ αυτο ξεκιναι ο κοσμος. Αυτο το ζευγαρι ομως δεν ειναι υποχρεωτικα ανθρωπινο, αλλα σερνικο και θηλυκο, και σ αυτο αναφερονται οσα μπορουν να διαπιστωθουν κι οσα δε διαπιστωνονται. Ο ερωτας αυτου του ζευγαριου γενναι τον κοσμο κι εναν ανθρωπο που ζει στον κοσμο. Απ αυτον τον ανθρωπο και περα αρχιζουν ολα να διαφοριζονται και να ταυτιζονται μετα, ενω με

το αρχικο ζευγαρι δεν υπηρχε ουτε διαφορισμος ουτε ταυτιση, αλλ αυτο ηταν ολα. Απ το παιδι δηλαδη του ζευγαριου ξεκιναι ο κοσμος. Χωρις παιδι, εχουμε το ζευγαρι για ολα. Δεν υπαρχει ομως ζευγαρι χωρις παιδι, γιατι οποιοδηποτε ζευγαρι κανει ενα παιδι.

Απ αυτο το παιδι ερχεται κι η γλωσσα. Απ αυτο το παιδι και περα μπορουμε να εχουμε το τιποτα κι ολα, την αναφορα δηλαδη στο ζευγαρι χωρις παιδι και στο παιδι. Η σχεση ομως αναμεσα στο αρχικο ζευγαρι και στο παιδι του ειναι τοσο στενη, οσο αναγκαστικος και σπουδαιος ειναι ο κοσμος και το τιποτα, οσο συγχρονισμενο ειναι το τιποτα κι ο κοσμος. Το παιδι εχει γλωσσα, κι οσο αυτο λεει, δημιουργουνταιπραγματα. Η σταση του ζευγαριου σ αυτη τη γλωσσα του παιδιου ειναι θεση προγε-νεστερη, που συγχρονιζει ο,τι δημιουργει το παιδι. Το παιδι παιζει και δημιουργει, το ζευγαρι ομως δεν παιζει, και γι αυτο φαινεται δυσκολη η αναγωγη απ το παιδι στο ζευγαρι. Τελικα ομως το ζευγαρι συγχωνευει το παιδι, γιατι καθε παιδι καταλη-γει να μπει σ ενα ζευγαρι, στο ζυγο του κοσμου. Ετσι, το αρχικο ζευγαρι δημιουργει πληθος παιδιων, κι ολα τα ζευγαρια κι ολα τα παιδια συνιστουν το αρχικο ζευγαρι, απ το οποιο παντα ενα παιδι εμφανιζεται κι ειναι παρον για να παιξει και να παει ενα παιδι μπροστα ο κοσμος κι ολα.

22.

Με τα δοντια τους να φαινονται σ αναιτιο γελιο
και με τις δοκιμες τους να μιλησουν με τοσο γλυκεια αβεβαιοτητα
οταν τα παιδια του ζητουν να κατσουνε στην αγκαλια του,
ο ανθρωπος ευλογειται ακομη κι απο τις λασπες του κορμιου τους.

23.

Ωσαν γλυκοπνοο
δροσατο αερακι
μεσα σε ανθοτοπο,
κειο το παιδακι
την υστερη εβγαλε
αναπνοη.

Και η ψυχουλα του
εις τον αερα
γρηγορα ανεβαινε
προς τον αιθερα
σαν λιανοτρεμουλη
σπιθα μικρη.

Ολα την εκραζαν
ολα τ αστερια
κι εκεινη εξαπλωνε
δειλη τα χερια,
γιατι δεν ηξερε
σε ποίο να μπει.

Αλλα να, του εδωσε
ενα Αγγελιακι
το φιλι αθανατο
στο μαγουλακι
που εξαφνα ελαμψε
σαν την αυγη.

24.

Παις ποτε λουόμενος εν τινι ποταμῳ εκινδυνευσεν αποπνιγῆναι. Ἰδὼν δε τινα οδοιπορον, τουτον επι βοθητῆα εκαλει. Ο δε εμεμφετο τῳ παιδι ως τολμηρῳ. Το δε μειρακιον ειπε προς αυτον: «Ἄλλα νυν μοι βοθηθῆ, υστερον δε σωθεντι μεμψῆ».

25.

Ἡ κυριαρχη συλληψη της ινδουιστικης αντιληψης του κοσμου ειναι οτι ολοκληρο το συμπαν της πληθυντικοτητας ειναι λιλα η το παιχνιδι μιας μοναδικης ενεργειας γνωστης σαν Παραματμαν η Υπερτατο Εαυτο. Το πηγαιν ελα ολων των κοσμων η οντων και πραγματων περιγραφεται σαν η αιωνια εκπνοη και εισπνοη αυτης της Μιας Ζωης —αιωνια επειδη ειναι περα απ ολες τις δυαδικοτητες γιατι περιλαμβανει το μη-ειναι, οπως το ειναι, το θανατο οπως τη ζωη, την ακινησια οπως την κινηση.

26.

Αιων παις εστιν παιζων πεσσευων· παιδος η βασιλη.

27.

1. Περωντας απο Ελευσινα:
—Ο γερανος ψαρευει
2. Στο Ριο
—Τι περιμενει η θαλασσα;
3. Τρυπησε η σφαιρα τον ουρανο
4. Δε τοθελα. Το στομα μου τοπε.
5. Αμα σπασω με το οπλο μου τα συννεφα θα βγαινει ο ηλιος.
6. Οταν ημουνα λουκανικο μπηκα μεσ το πιατο.

28α.

1. Κουναω το κεφαλι να ζαλισω τα φωτα.
2. Θα ντυθω νερο (τις αποκριες)
3. Να βαλουμε πιπερι στο στομα του λυκου οταν ουρλιαζει.
4. Ειμαι ενα φυλλακι.
Μπαμπας μου ειναι ο φυλλινος
και μαμα μου η φυλλινα.

β.

Για την αυριανη μερα: Αυριο που θα βγει ο ηλιος. * Για τη δυση δυση του ηλιου: Ο μικρος ηλιος παιει να κανει νανι του. * Διαφο-

ρες κινήσεις: Κυττα, τι τουκανα του ηλιου. — δεν περπατανε τα δεντρα... * Αποβραδο στη θαλασσα: Το καίχι ειναι στο κρεβατι του στη θαλασσα και παει να κοιμηθει. * Καποτε που ηθελε παραμυθια: Η θαλασσα ειναι παραμυθι, το νερο ειναι παραμυθι. * Αναψαν τα φωτα: Αναψαντα τα φωτα. * Για τον Γιαννη που πεθανε: Ο Γιαννης κρυβεται, με βλεπει επειτα. — Τα πουλια πανε να φανε δεντρο γιατι πεινανε — Μπαμπα, τι φοραει στα χερια του ο θεος; — Μπαμπα, τι χρωμα εχουν τα μαλλια του; * Που ειναι η Κεφαλλονια;: Μακρια, κατω απο τη θαλασσα. — Το ματι σου ειναι φαρμακο. * Βλεποντας μαυρα συννεφα: Ο χειμωνας, μαμα, ειναι μαυρος. * Βλεποντας συννεφα στον ουρανο: Κυτταζε μαμα, σημερα τα συννεφα ειναι μπλε. * Βλεποντας βροχη: Φυγανε τα καλοκαιρια. — Κατεβαινει ο χειμωνας, μπαμπα ελα να δεις που κατεβαινει ο χειμωνας. * Το φεγγαρι στα συννεφα: Μπαμπα, θα χαλασει το φεγγαρι. * Για τα ονειρα: Μπαμπα, τα ονειρα σβηνουν την ημερα, αναβουν το βραδυ. — Το χρυσαφι ειναι σιδερενιο. * Για το νερο: Το νερακι ειναι σαν το γιαλενι. — Για τα αστερια: Τα αστερια κατεβαινουν απο το βουνο και μπαινουν στο δωματιο μου. — Εκανε ταξιδι ο ηλιος. — Οταν μεγαλωσω θα γινω βουνο... * Για το χιονι: Σαν ασπρος αφρος πεφτει απο ψηλα. * Για το νεκροταφειο: Μεσα στα δεντρα υπαρχουν πεθαμενοι — Μπαμπα, γιατι καιει ο ηλιος, τον εψησανε φαινεται και καιει. * Για το χιονι: Το πεταει ενα παιδι ψηλα απο το κυπαρισσι και το φουσαι ο αερας. * Για μια ασπρη γατα: Κυττα, η γατα αυτη λουστηκε κι εγινε ασπρη. * Για το βουνο στη θαλασσα: Ο βουνος εχει μεγαλα ποδια και περπαταει κατω απο τη θαλασσα. — Μαμα τι μερα ειναι σημερα; [Κυριακη]. Τι ωραιος που ειναι σημερα ο βουνος! — Μπαμπα, τουτος ειναι ψηλος σαν ποταμι. — Το φεγγαρι εχει μεσα του τις αχτινες. Ο ηλιος τις εχει εξω. — Μπαμπα, εμεις ειμαστε αχτινες του ηλιου. * Για συννεφιασμενον ουρανο: Σε λιγο θα σκιστει ο ουρανος. Ειδες πως χαμηλωσε. Κυττα που εφτασε το βουνο, κοντα — κοντα. * Για τις αιωρουμενες σκονες: Ειναι οι σποροι του ηλιου. * Για τον ηλιο και το φεγγαρι: Ειναι φιλος μας το φεγγαρι· οπου πας ερχεται. Ειναι φιλος μας ο ηλιος· οπου πας παει. * Για το ονομα Αντρεας: Μπαμπα, ειναι πολλοι Αντρεηδες· ο Αντρεας ο ταξιτζης, ο Αντρεας ο τσαγκαρης, ο Αντρεας ο παππους· εχει γεμισει ο κοσμος· σαν τις πισσες. * Που διαβαζα γρηγορα: Μιλας κι ακουγεται σα τζιτζικι. * Για το χωμα στην ακρογιαλια: Το χωμα μυριζει Χριστουγεννα. — Μπαμπα, τα μαλλια της Αννας σαν το νερο ειναι.

γ.

Εχεις κατι μεσα σου που δεν το φτανει η γλωσσα;

Ναι * Τα μυστικα * Ναι να βγαινω βολτα οποτε θελω εφσον
εχω διαβασει * Την ψυχη μας * Ναι αλλα δεν το φτανει ουτε
το μολυβι. Γιατι ειναι ολοκληρο μονο για την ψυχη μου. * ναι.
Τα μυστικα της οικογενειας μου * Ειναι η καρδια * Ναι την
καρδια * Η καρδια * Την καρδια * Την καρδια * Ναι. Την
αγαπη προς τον συνανθρωπο και την πιστη προς στον Χριστο. *
Μυαλο * Μια φωνη που να λεει να ειμαι καλος * Εχω την ψυ-
χη μου * Η καρδια * Την μυτη * Ναι * Ναι * Ναι * Οχι * Οχι
* Οχι * Οχι * Ναι. Θελω να γινω καλος ανθρωπος και να βο-
ηθησω τους φτωχους * Μια φωνουλα που λεει ποτε να κανουμε
καλο για να νιωσομε μια χαρα * Ο λαρυγγας * Τη χαρα και τον
πονο * Το στωμαχη μου * Το μυαλο * Τη χαρα και τι λειπη *
* Το μυαλο * Τα μυστικα της οικογενειας αλλο δεν εχω * Ναι
η καρδια. Δεν λεμε τι αισθανομαστε * Τα μυστικα της οικογε-
νειας μου και της φιλης μου * Το μυστικο της μητερας * Το
μυαλο * Τα μυστικα του αδελφου μου * Μεσα μου εχω μια
χαρα γιατι σε λιγες μερες θα τελειωσουν τα μαθηματα αλλα εχω
και αγωνια γιατι θελω να μαθω σε πια μαθηματα περναω.

δ.

Αγαπω μια
σταλα την καλη
μας την δασκαλα.

Κι ολα ολα
τα παιδια
παντα με κα-
λη καρδια.

Ειναι ωραια
πολλυ ομο-
ρφη παντου
και κομψη.

Ποσο, εγω, την
αγαπω θελω
να, την ευχα-
ριστω.

ε.

Θαθελα ναμouνα κεραμιδακι
πανω σ ενος φτωχου σπιτακι
να του κρατουσα ζεστασια
να μην παγωνει απ το χιονια.

Θαθελα ναμouνα μια φλογιτσα
για να ζεσταινω αγορια και κοριτσια
να μου ριχνουν ξυλαρακια
να βγαζω σπιθες και σπιθακια

Θαθελα ναμouνα μικρο βοτσαλακι
να μ επαιζε στα χερια του
καποιο μικρο παιδακι
και μ ενα μπλουμ στη θαλασσα
να μ εκανε ψαρακι.

στ.

Χορευω
ο οριζοντας
πρασινιζει

Χορευω,
οι μηχανες
βουιζαν απο χαρα

Χορευω
και οι στρατιωτες μας
ορμανε στη μαχη

Χορευω
κι ενα σωρο σφηκες
ριχνονται στους Γιαγκηδες

Χορευω
και τα νησια μας τα γυμνα
σκεπαζονται με δαση

Χορευω
κι ο μεγαλος κοκοφοινικας
ξαπλωνει μακρυτερα τη σκια του

Χορευω
ακομα πιο γρηγορα
νικαμε

Χορευω
κι ο Θειος Χο
θα ζησει για πολυ.

ζ.

Οταν πετω μαζί σου ακουω ενα τσιου—τσιου στ αυτια μου, αλλα
οταν σταματαμε ακουω ενα ντρινγκ—ι—ντρινγκ μεσα μου.
Οταν περπατω μαζί σου κανεις την αρκουδα να πηγαινει χορευτα.
Οταν συζηταμε απο κοντα, ωωωω.

*

Ελα μαζί μου σ ενα κοκκινο τριανταφυλλο
Ελα μαζί μου με τον ανεμο
σ ενα μικρο κοκκινο τριανταφυλλο
που ειναι εκει παντοτε
ντιν, ντιγκ, οι καμπανες ετσι χτυπουν
ντιν, ντογκ οι καμπανες ετσι δεν χτυπουν.

*

Ψηλα—ψηλα και μακρια, ελα μαζί μου κι ας πεταξουμε
περα στους ουρανους και θα περασουμε ωραια με το παιγνιδι
με φιλια και τρεχοντας στον ουρανο μαζί.

Θα περασουμε ωραια, ειμαι βεβαιη γι αυτο, με φιλια στον
ουρανο.

*

Ελα και τραγουδησε και γελασε και παιξε σ αυτον τον
ομορφο κηπο, που ο ηλιος λαμπει καθε μερα, σ αυτον τον ομορφο
κηπο

οπου τα παιδακια γελουν και παιζουν, ο καθενας αισθανε-
ται τοσο ευχαριστα, ελα και τραγουδησε και γελασε και παιξε
σ αυτο τον ομορφο κηπο.

η.

Ο ΛΑΓΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΛΟΓΟ

Μια φορα κι εναν καιρο ζουσε σε ενα πυκνο δασος ενας κυ-
νηγος με το αλογο του. Εκεινο το πρωινο ο κυρ—λαγος ετυχε
να περναει βιαστικος και τραγουδωντας: τρα λα λα τρα λα λα
ειμαι εγω ο κυρ—λαγος. Αλλα ετσι που πηγαινε επεσε μεσα
στην παγιδα του κυνηγου. Ο κυνηγος επιασε το λαγο και τον ε-
βαλε μεσα σε ενα μεγαλο κλουβι. Ο κυνηγος ηθελε να σκωτοσει

το λαγο και να παρει το δερμα του. Το αλογο λυπηθηκε το λαγο και αποφασισε να τον σωσει. Ετσι μια νυχτα εφυγε απο το αφεντικο του και πηγε κοντα στο κλουβι του λαγου. Εσπασε το κλουβι και ο λαγος εφυγε. Ο κυνηγος που ειχε δει το αλογο, για να το τιμωρηση, αποφασισε να το σκωτοσει. Ετρεξε και εδесе το αλογο. Ο λαγος καταλαβε πως κινδυνευε αυτος που τον ειχε σωσει. Ετρεξε και σε μια ημερα διαλυσε το σπιτι του κυνηγου. Ετσι το αλογο σωθηκε. Τοτε ο κυνηγος καταλαβε πως ο καθενας θελει την ελευθερια του.

ΜΥΘΟΣ

Μια φορα κι εναν καιρο στο σπιτι της Μαριας την ωρα που κοιμοτανε ενα πινελο ζωντανεψε και πηγε να ξυπνησει τον κυριο στυλο.

— Εϊ κυριε στυλε ζωντανεψτε. Θα ζωντανεφετε καποτε. Δεν το καταλαβαινεται πια.

— Αχ βρεθηκα στον κοσμο ειπε ξαφνικα ο κυριος στυλος. Για σας κυριε πινελο. Ζωντανεψα.

— Ελατε τωρα να μηλισουμε πως θα φυγουμε απο της Μαριας την τσαντα.

— Αυτο δεν το ξερεις; ειπε ο κυριος στυλος. Ειναι πολυ απλο. Πηγαινε και ξυπνησε το ξαδερφι σου το ψαλιδι. Αυτο θα μας βοηθησει.

— Ενταξει ειπε το πινελο και ολα αυτα εγιναν σε μια στιγμη.

θ.

Νυχτα. Ολη κυμουνται υσυχια στου δρομους και στα σπιτια. Ο ουρανος ειναι μαυρος σε λιγο θα βρεξει ειπα και εφυγα γρηγορα να κρυφτο αλλα δεν προλαβα και πηγα στο σπιτι πατι απ την βροχει η μανα μου δε με βαρεσε. Ομως μου αλαξε τα ρουχα γιατι θα αρωστενα. Ουτε κι ο πατερα σμου δε με βαρεσε γιατι δεν ηταν θυμωμενος. Την αλλη μερα το πρωι πηγα σχολειο χαρουμενη γιατι θα μαθαινα πολλαπραγματα. Και σημερα θα μαθαιναμε για τα ζωα και ημουνα πολυ χαρουμενη γιατι δεν ηξερα για τα ζωα. Ο αδελφος μου δεν ειχε σχολειο ηταν απογευμα μα εγω ημουνα πρωι που μου αρεσε γιατι ξεμπερδεβα. Τη νυχτα ειδα λιγο τηλεωραση και μετα κημοιθηκα γιατι ημουνα πρωι. Την αλλη μερα το πρωι θα ειχαμε να μαθουμε για τα φυτα. Γιαφτο ειμουνα χαρουμενη.

ι.

Μια μερα ειχα ξεκινησει για ενα ταξειδι στο διαστημα.

Μολις ειχα μπει στο διαστημοπλοιο και ξεκινήσα νομιζα πως ημουν πολυ ελαφρης.

Ηθελα να δω τ αστερια που θα πετουν γυρω μου. Ηθελα να βλεπω το φεγγαρι, μια μπαλα που θα γυριζει και μου φαινοτανε πως γυριζα και εγω. Ημouνα πολυ χαρουμενος.

Επιθυμουσα παρα πολυ να παω στο διαστημα και να δω ολα αυτα.

Λιγο αργότερα πετουσα πανω απο τα συνεφα κοιταζα κατω και ολα μου φαινοσαντε σαν μικρα μυρμηγκακια. Τωρα πλεον ειχα ανεβει πολυ ψηλα. Εβλεπα το φεγγαρι σαν μια λαμπα που να κρεμεται και να φωτιζει ολο το διαστημοπλοιο και μου φαινοτανε πως πετουσα σαν ενα πουλακι στον καταγαλανο ουρανο.

Εβλεπα απο κοντα το ουρανιο τοξο με τα επτα χρωματα. Μου φαινοτανε πως ημουν παρα πολυ μεγαλος και τ αστερια παρα πολυ μικρα και τα επανα στις χουφτες των χειριων μου. Ολα τα αστερια ειχαν περικυκλωσει το διαστημοπλοιο και φαινοτανε σαν να ειναι ενας μυλος που γυριζει ο τροχος του και αλεθει το σιταρι. Εβλεπα τον ηλιο σαν μια στρογγυλη φωτεινη μπαλα. Τα βουνα μου φαινοσαντε παρα πολυ μικρα.

Υστερα απο λιγο εφτασε η ωρα του γυρισμου στην γη.

Οταν εφτασα στην γη διηγηθηκα ποσο ωραια ηταν στο διαστημα, και ευχομαι καθε ανθρωπος να παει στο διαστημα.

29α.

Ενα παιδι κι ενας γεροντας περπατουν. Τους ακουω που συζητανε. Ο παππους προσεχει το παιδι κι αυτο, με τον τροπο του, τον βοηθαι να ζησει το τελος της ζωης του, δινει ενδιαφερον στη μονοτονια της. Το παιδι ειναι μια πραγματικη πηγη ζωης που δεν στερευει ποτε. Το νιωθεις οταν σου σφιγγει το δαχτυλο μεσα στη μικρη χουφτιτσα του σα να θελει να στηριχθει πανω σου και να σηκωθει. Οταν σου χαριζει το πιο αληθινο χαμογελο που χεις δει ποτε σου η οταν ψευδοσυλλαβιζει τ ονομα σου και σου ρχεται και το φας ολοκληρο. Πλημμυριζεις τρυφεροτητα, αγαπη και καλοσυνη. Νιωθεις τοσο χαρουμενος κι απεραντα ικανοποιημενος κι ευχαριστημενος Σα να εκπληρωνεται μια μεταγωγικη επιθυμια σου, ο πιο σημαντικος σκοπος της ζωης σου.

β.

Ονειρευτηκα οτι ημouνα σ ενα παρκακι και κρατουσα ενα κουτι που ειχε πανω του ζωγραφιες με Στρουμφ. Ξαφνικα, το κουτι μεγαλωσε κι εγινε αεροστατο κι εγω ημouνα πανω

και πετούσα ψηλα στον ουρανο. Απο κει, ειδα μπροστα μου μια πολυκατοικια και σ'ενα μπαλκονι ηταν ενα κοριτσακι καπου δυο χρονων μελαχρινο με κοντα μαλλια και ασπρο φορεματακι. Ηταν πολυ χαρουμενο και μου γελουσε. Ξαφνικα ειδα τον εαυτο μου κατω στη γη, να παταω το θυροτηλεφωνο της πολυκατοικιας που ηταν το κοριτσακι. Κι εβλεπα οτι αυτο ηθελε να παω επανω και επειδη δεν τουδιναν σημασια οι μεγαλοι, προσπαθουσε μονο του να πατησει το κουμπι για ν'ανοιξει η πορτα. Καποτε τα καταφερε και εγω πηγα επανω και την πηρα στην αγκαλια μου, γελωντας και οι δυο. Κι ηταν πολυ μεγαλη η χαρα μας που ημαστε μαζι.

γ.

ΤΟ ΠΑΙΔΙ

Το παιδι το αισθανομαι σαν λουλουδι. Ενα λουλουδι με αχνο ροζ χρωμα που τα πεταλα του ολο μεγαλωνουν, μεγαλωνουν, με περιτριγυριζουν και κολλανε σ'ολο μου το δερμα και γινονται ενα μ'αυτο. Και δεν σταματανε μονο στην επιφανεια, αλλα εισχωρουν μεσα μου μεχρι στα βαθη της ψυχης μου, ωσπου να νιωσω οτι δεν υπαρχει κανενα κενο. Δηλαδη, το παιδι για μενα σημεινει ολοκληρωση.

δ.

Ειδα πως ειμουν σ'ενα νηπιαγωγειο και παιζα με τα παιδακια. Οταν τελειωσε το παιχνιδι πηγαμε μαζι με τα παιδια να πιουμε νερο. Οι βρυσες του νηπιαγωγειου λειτουργουσαν με κατι κουμπια και ολι οπως οι συνηθισμενες. Ξαφνικα εκει που επινα νερο, δυο μικρα, ενα αγορακι και ενα κοριτσακι πατησαν το κουμπι δυνατα και μ'εβρεξαν στο προσωπο και τα μαλλια. Αμεσως αντεδρασα και ειπα πως αυτο που εκαναν δεν ηταν σωστο, και συνεχισα να πινω νερο, ομως τωρα ανοιξαν πιο δυνατα τη βρυση, η οποια βρισκοταν απεναντι ακριβως απο μενα και επανελαβαν το ιδιο πραγμα. Βλεποντας αυτη την κατασταση ετρεξα να προφτασω τα παιδια που στο μεταξυ ετρεχαν γρηγορα μακρια μου, για να τα ρωτησω γιατι το εκαναν αυτο. Σ'αυτο το σημειο ξυπνησα και το ονειρο διακοπηκε - τελειωσε και ευτυχως για μενα, γιατι δεν ηταν βρεγμενα ουτε το προσωπο μου ουτε τα μαλλια.

30.

Μικρος μικρος στα γραμματα, μικρος και στο ψαλτηρι

κι ο δασκαλος το σχολαζε να πα να γεματιση.
 Στον δρομον οπου πηγαινε, τον Θιο παρακαλουσε:
 «Θε μου, να βρω τη μαννα μου μαζι με τον πατερα.»
 Βρισκει τη μαννα κι επαιζε με ξενο παλληκαρι.
 — Τι εκαμες, μαννουλα μου, με ξενο παλληκαρι;
 Το βραδυ ν ρθη αφεντης μου και θα το μαρτυρησω.
 — Και τι θα πης, σκυλοπαιδο, και τι θα μαρτυρησης;
 — Ο,τ ειδαν τα ματακια μου, αυτο θα μαρτυρησω.
 Το γελασε, το πλανεσε με μοσκο και κανελα,
 στην καμαρα της τοβαλε και σαν τραγι το σφαζει,
 σαν μακελλαρης φυσικος του βγαζει τα συκωτια
 και δωκε τα του μαγειρα, για να τα τηγανισουν.
 Τ αλατισε και τα πλυνε και παλιν αιμα σταζουν
 και στο τηγανι τα βαλε, για να τα τηγανιση.
 Να κι ο πατερας ερχεται στον καμπο καβαλαρης:
 φερνει τα λαφια ζωντανα, τα λαφια μερωμενα
 κι ενα μικρο λαφοπουλο να παιζ ο Κωνσταντης του.
 — Γυναικα, που ν ο Κωνσταντης και που ναι το παιδι μας;
 — Το ελουσα, το χτενισα και στο σχολειο τοπηγα.
 Ζεγγια βαρει του μαυρου του, στο δασκαλο πηγαινει:
 — Δασκαλε, που ν ο Κωνσταντης και που ναι το παιδι μου;
 — Τρεις μερες εχω να το δω και τρεις να το διαβασω.
 Ζεγγια βαρει του μαυρου του, στο σπιτι του πηγαινει.
 — Γυναικα, που ν ο Κωνσταντης και που ναι το παιδι μας;
 — Δουλειαν ειχα και το στειλα, οπου κι αν ειναι θα ρθη:
 κατσε να φας, κατσε να πης, κατσε να γιοματισης.
 Το συκωτακι του βαλε σ ενα ασημενιο πιατο.
 Πρωτη μπουκια οπου βαλε, το συκωτακι πηρε:
 το συκωτακι μιλησε, το συκωτακι λεγει:
 «Αν εισαι Τουρκος, φαγε με, κι Εβριος, καταλυσε με·
 αν εισαι συ πατερας μου, σκυψε και φιλησε με.»
 Χρυσο μαχαιρι εβγαλε απο χρυσο φηκαρι
 και στο λαιμο της το βαλε, της κοβει το κεφαλι·
 και στο ταγαρι το βαλε, στο μυλο που το παγει.
 Στον δρομον οπου πηγαινε, τον Θιο παρακαλουσε:
 «Θεε μου, να ναι ανοικτος και το νερο βαλμενο.»
 Βρισκει τον μυλον ανοικτο και το νερο βαλμενο.
 «Αλεσε, μυλο μ, αλεσε της λυγερης κεφαλι,
 για να τ ακουν οι λυγερες, να μην το κανη αλλη.»

31.

1.

Απ την αρχη, πρωτο, ολα καινουργια ειναι το παιδι κι εγω που το κοιταζω και ζω. Οπως το κυμα στη φρεσκη αμμουδια που μοσκοβολαει, οπως οι κινήσεις των πρασινων φυλλων στο δεντρο, οπως το νερο παει εδω κι εκει αληθινα και γνωστα, ετσι περπατησε το παιδι εδω, μπροστα μας κι ηρθε σ αυτο τον κοσμο. Απο που; Απ αυτο τον κοσμο. Δεν κραταει τιποτα, μπορεί ολα να τα κρατησει, δεν κοιταει τιποτα, μπορεί να τα κοιταξει ολα, δε λει τιποτα, μπορεί ολα να τα πει ετσι κι αλλιως, πιασιμο, κοιταγμα, μιλημα, ολα, και μπορεί να μην κανει τιποτα, να ειναι μονο, γυμνο σ αυτο τον κοσμο.

2.

Οταν επαιζε η σταγονα του πραγματος, ηταν μεσα το παιδι. Οταν ελαμπε η σταγονα του πραγματος, την κρατουσε το παιδι, οταν μιλησε η σταγονα του πραγματος, εγινε η γλωσσα, παιδικη. Μιλησε - μιλαει πραγματα του πραγματος, νερο των ποταμιων και της απεραντης φωτεινης παλλομενης θαλασσας, φυλλα του νερου, ζωα των φυλλων, ανθρωποι των ζων, εσενα κι εμενα, μιλησε - μιλαει εσυ κι εγω, εγω σε σενα εσυ σε μενα, μιλησε - μιλαει παιδικα, το παιδι μιλαει - ακουει, ειναι - γινεται, θελει - δε θελει, το παιδι παιζει.

3.

Η αγαπητη τερψη της αφης, τα ματακια, τα τρυφερα χειρακια, η φωνουλα που τα λει ολα γιατι δεν ξερει τιποτα, η αναγνωριση ματια με ματια, αυτος ο γλυκος εαυτος που γινεται παλι νερο και τα βρεχει, τα τρεφει ολα που ειναι παντα, καθως τριγυρνανε αναμεσα τους τα παιδια, κι αυτα τα ροδινα μοσχοβολιστα συννεφα, ο κοκκινος ηλιος, το δροσερο φεγγαρι στις πνοες της ψυχης και του κοσμου, αυτο το ασπρο πουλακι που δειχνει με το ροδινο ραμφος τους το παιδι μου, το παιδι μου, τα παιδια μου - αυτα ειμαι.

4.

Τερψη του ερωτα, τερψη του παιδιου, τερψη εαυτου, τερψη που υπαρχω στον κοσμο, τερψη του κοσμου που υπαρχει, τερψη της υπαρξης, τερψη της τερψης, πραγμα, κραταω το πραγμα, αγριζω το παιδι μου, τα παιδια μου, αγριζομαι, παιδι.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

1. Ο δότης της ζωής, ατμάν: ο πραγματικός εαυτός, εκπροσωπηση του Βραχμα. 2. Χωρίς καυκαλο χελωνας και μαντευτικα ραβδια: αναφορα στο Γι Τζινγκ, που στηριζεται σ αυτα. 3. Ναγουαλ: η ουσιαστικη οντοτητα του ανθρωπου, υπερβατικη για τα τυπικα φυσικα μετρα (αναφερεται μονο απ το δον Χουαν).

4 Μ ενα πολυ εξυπνο παιδι το εξηγω με μια ταινια Moebius (μακροστενο τεμαχιο) — ενα δαχτυλιδι απο χαρτινη ταινια στριμμενη μια φορα με τετοιο τροπο που εχει μονο μια πλευρα και ενα ακρο.

5 (Αυτη) δεν ειναι καθολου δικη μου ιστορια, γιατι ο καθε μελετητης της ιστοριας των θρησκευειων θα καταλαβε πως προερχεται απ την αρχαια Ινδια, και ειναι ο μυθικος τροπος να εξηγησεις τη φιλοσοφια της Βεδαντα. Η Βεδαντα ειναι η διδασκαλια των ουπανισαδων, μια συλλογη απο διαλογους, ιστοριες και ποιηματα, μερικα απ τα οποια αναγονται τουλαχιστο στα 800 π. Χ.

Π Η Γ Ε Σ

1. Βασιλη Χ. Μακη, Δημοτικα τραγουδια, ακριτικα, Επικαιροτητα, Αθηνα 1978 σ. 63
2. Παλιο αρμενικο ιερο κειμενο
3. Ινδοι. Barbara C. Sproul, Primal myths, Rider 1979 σ. 182
4. Margaret A. Murray, Egyptian religious poetry, John Murray 1949 σ. 67
5. The tibetan book of the dead, ed by W. Y. Evans - Wentz, Oxford University press σ. 179
6. Ταταρικο τραγουδι
7. Ομηρικος υμνος εις Ερμην, στ. 17-9, Homeri opera t. V, Thomas W. Allen, Oxonii 1965 σ. 43
8. Αποσπασματα απο δημοτικα τραγουδια, Δημ. Πετροπουλου, Ελληνικα δημοτικα τραγουδια, τ. 1, 2, Ι. Ν. Ζαχαροπουλος, Αθηνα 1958, 1959 σσ. 44, 36, 151
9. Παραμυθι, Νεοελληνικα παραμυθια, εκδ. Jean Pio, Copenhague, Host éditeurs, 1879 (ανατ.) σσ. 75-6
10. Dion Fortune, The mystical Qabalah, Ernest Been 1976 σ. 244
11. The complete works of Chuang Tzu, ed. Win. Theodore de Bary, Columbia university press 1968 σσ. 253-4
12. Lao Tzu, Tao te Ching, LVI, translation with an introduction by D. C. Lau, Penguin books σ. 116

13. Lyall Watson, Gifts of unknown things, Coronet books 1977 σ. 83
14. Carlos Castaneda, The second ring of power, Penguin books 1979 σ. 117
15. Idries Shah, The way of the Sufi, Penguin books 1968 σ. 108
16. C. Kerényi, Essays on a science of mythology, The myth of the divine child, Princeton 1973, σσ. 54, 56, 59, 60, 69
17. C. Jung, ο. π. σσ. 89-90, 92, 93
18. Mircea Eliade, Naissances mystiques, Gallimard 1959 σσ. 18-9
19. Marcel Jousse, L' anthropologie du geste, Gallimard 1974 σσ. 53, 101 — La manducation de la parole, Gallimard, 1975 σ. 23
20. Alan Watts, The book, Vintage books 1972, σσ. 23-5 μεταφραση Εμη Παπαγεωργακοπούλου
21. Σωκρ. Α. Σκαρτσης, Μικρο δοκίμιο για τη γλωσσα, Πατρα 1967 σ. 68
22. A. L. Busham, The wonder that was India, Fontana - Collins 1967 σ. 162
23. Διονυσίου Σολωμού, Ποιήματα, επιμ. Α. Πολιτη, Ικαρος δ' εκδ. (ανατ.) 1979 σ. 62
24. Αισώπου μυθοι αρ. 297, Η Βιβλιοθηκη των Ελλήνων
25. Alan Watts, The two hands of God, Collier books 1972 σ. 69
26. Ηρακλείτος, Die fragmente der Vorsokratiker, H. Diels - W. Kranz σ. 162
- 27-28α. Παιδικες κουβεντες, Γιαννης και Δημητρης Κατσαγανης, 5 και 3 χρονων. β. Αντρεας Δ. Καρατζας 4-5 χρονων γ. Ερωτηση σε παιδια δ. Βασω Δημητροπούλου, 9 χρονων, ε. Χρυσα Διαμαντοπούλου, 8 χρονων, στ. Ντο Νγκοκ Θουνγκ (Βιετναμ, 8 χρονων, μεταφραση απ τα γαλλικα Πεννυ Σακοβελη, ζ. Ριτσαρντ Ριβερα, Τσιπ Γουορεινγκ, Μπεννι Βιντσιφορα, Καρμεν Αποντε, 10 χρονων, μεταφραση Αυρηλια Κρουσα, η. Βασω και Ρεγγινα Δημητροπούλου, 8 και 9 χρονων, θ. Γιωτα Λογαρα, 7 χρονων, ι. ενα παιδι 10 χρονων
29. Ευη Ραπανου. β, γ Μαρια Τσακα. δ Δεσποينا Σταυριδου (ονειρο)
30. Δημ. Πετροπούλου, δεσ παραπανω 8, σσ. 82-3
31. Σ. Α. Σκαρτσης

εκλογη - μεταφραση - οργανωση: Σωκρ. Α. Σκαρτσης.